

KONVENCIJA BR. 102 **o minimalnoj normi socijalnog obezbjedjenja**

(dio II, V, VI, VIII i X – zdravstvena zaštita; nadoknada za slučaj bolesti; davanja za starost; davanja za slučaj nesreća na poslu i profesionalnih oboljenja, davanja za slučaj materinstva, davanja članovima porodice, za slučaj smrti hranioca porodice)

Dio I

OPŠTE ODREDBE

Član 1

1. U smislu ove konvencije:
 - a) izraz „propisan“ znači određen nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu njega;
 - b) izraz „prebivalište“ označava uobičajeno mjesto stanovanja na teritoriji člana, a izraz „stanovnik“ označava lice koje je redovno nastanjeno na teritoriji člana;
 - c) izraz „supruga“ označava ženu koju izdržava muž;
 - d) izraz „udovica“ označava ženu koju je izdržavao muž u vrijeme svoje smrti;
 - e) izraz „dijete“ označava dijete ispod doba starosti kojim se završava školovanje ili dijete ispod 15 godina starosti, prema tome, kako bude propisano;
 - f) izraz „staž“ označava bilo period uplaćivanja doprinosa, bilo period zaposlenja, bilo period stalnog prebivanja, bilo ma kakvu kombinaciju ovih perioda, prema tome, kako bude propisano.

2. U smislu čl. 10, 34 i 49, pod izrazom „davanja“ podrazumijeva se bilo njega koja se pruža direktno, bilo indirektna davanja, koja se sastoje u naknadi troškova koje je zainteresovani imao.

Član 2

Član za koga je ova konvencija na snazi dužan je:

- a) da primijeni;
 - I) Dio I
 - II) najmanje tri od Djelova II, III, IV, V, VI, VIII, IX i X medju kojima bar jedan od Djelova IV, V, VI, IX i C;
 - III) odgovarajuće odredbe Djelova XI, XII i XIII;
 - IV) Dio XIV;
- b) da označi u svojoj ratifikaciji za koje od djelova II do X preuzima obaveze koje proističu iz konvencija.

Član 3

1. Član čija privredna i medicinska sredstva nijesu u dovoljnoj mjeri razvijena, može, ako to nadležna vlast želi i dok ona to smatra za potrebnim, jednom izjavom priloženom uz ratifikaciju, pridržati sebi pravo da se koristi privremenim derogacijama iz sljedećih članova: 9.d); 12(2); 15.d); 18 (2); 33.b); 27.d); 34(3); 41.d); 48.c); 55.d) i 61.d).
2. Svaki član koji je dao izjavu u smislu paragrafa 1 ovog člana treba da u vezi svake derogacije za čije je korišćenje pridržao sebi pravo, navede u godišnjem izvještaju o primjeni ove konvencije koju je dužan da podnosi u smislu člana 22 Ustava MOR-a:
 - a) bilo da razlozi zbog kojih je to učinio još uvijek postoje;
 - b) bilo da se počev od jednog odredjenog datuma odriče korišćenja derogacije u pitanju.

Član 4

1. Svaki član koji je ratifikovao ovu konvenciju može kasnije izvijestiti generalnog direktora Medjunarodnog biroa rada da prihvata obaveze koje proističu iz konvencije u pogledu jednog od Djelova II do X, ili više njih, a koji u njegovoj ratifikaciji već nijesu bili naznačeni.
2. Obaveze predviđene u stavu 1 ovog člana smatraće se kao sastavni dio ratifikacije i imaće, od datuma njihove ratifikacije, isto dejstvo.

Član 5

Kada je u cilju primjene ma kojeg od djelova II do X ove konvencije naznačenih u ratifikaciji, član obavezan da zaštiti propisane kategorije lica koje ukupno predstavljaju najmanje određeni procenat lica u radnom odnosu ili stanovnika, taj član je dužan, prije nego što se obaveže na primjenu jednog takvog dijela, da se uvjeri da je ovaj procenat dostignut.

Član 6

U cilju primjene Djelova II, III, IV, V, VII (u pogledu zdravstvene zaštite), IX i X ove konvencije, član može uzeti u obzir zaštitu koja proističe iz osiguranja koje u smislu nacionalnog zakonodavstva nije obavezno za zaštićena lica, ako ovo osiguranje:

- a) kontrolišu javne vlasti ili njime, saglasnost propisanim normama, zajednički upravljaju poslodavci i radnici;
- b) obuhvata znatan cio lica čija zarada ne premašuje zaradu kvalifikovanog radnika – muškarca;
- c) zadovoljava, zajedno sa ostalim formama zaštite, odgovarajuće odredbe konvencije.

Dio II

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Član 7

Svaki član za koga je ovaj dio konvencije na snazi, dužan je da saglasno niže naznačenim članovima ovog Dijala, obezbijedi zaštićenim licima davanja, ako njihovo stanje zahtijeva ljekarsku njegu preventivnog ili kurativnog karaktera.

Član 8

Osigurani slučaj obuhvata bolest, bez obzira na uzrok, trudnoću, porodjaj i njihove posljedice.

Član 9

Krug zaštićeni lica obuhvata:

- a) bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu, kao i supruge i djecu lica tih kategorija;
- b) bilo propisane kategorije aktivnog stanovništva koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog broja stanovnika, kao i supruge i djecu lica koja pripadaju tim kategorijama;
- c) bilo propisane kategorije stanovnika koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja stanovnika;
- d) bilo, kada je data izjava u vezi primjene člana 3 propisane kategorije lica u radnom odnosu, koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica kao i supruge i djecu lica u radnom odnosu koje pripadaju tim kategorijama.

Član 10

1. Davanja obuhvataju najmanje:

- a) u slučaju bolesti;
 - I) njegu ljekara opšte medicine, podrazumijevajući tu i preglede kod kuće;
 - II) smještaj u bolnici ako je to potrebno.

2. Korisnik ili hranilac porodice može biti obavezan da učestvuje u troškovima zdravstvene zaštite u slučaju bolesti, pravila kojima

se regulišu ova pitanja treba da budu postavljena tako da učešće u troškovima ne predstavlja suviše veliki teret.

3. Davanja koja se pružaju prema ovom članu treba da doprinesu očuvanju, ponovnom uspostavljanju ili poboljšanju zdravlja zaštićene osobe i njene radne sposobnosti i da udovoljavaju njenim ličnim potrebama.
4. Vladini organi ili ustanove koje obezbjedjuju ova davanja dužni su da svim odgovarajućim sredstvima podstiču zaštićena lica da se obraćaju opštim zdravstvenim službama koje su im stavljene na raspolaganje od strane vlasti ili drugih organizama priznatih od strane vlasti.

Član 11

Davanja pomenuta u članu 10 treba da u osiguranom slučaju budu obezbijedjena bar zaštićenim licima koja su navršila ili čiji je hranilac porodica navršio određeni staž koji se smatra kao potreban radi sprečavanja zloupotreba.

Član 12

1. Davanja pomenuta u članu 10 imaju biti obezbijedjena za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja, s tim da u slučaju bolesti mogu biti ograničena na 26 nedjelja za svaki pojedini slučaj. Međutim, zdravstvena zaštita se ne može obustaviti sve dok se prima naknada za slučaj bolesti, a posebnim odredbama treba predvidjeti mogućnost proširenja ovog ograničenja, ako se radi o bolestima predviđenim nacionalnim zakonodavstvenom za koje se priznaje da zahtijevaju dužu njegu.

Dio III

NAKNADA ZA SLUČAJ BOLESTI

Član 13

Svaki član za koga je ovaj dio Konvencije na snazi dužan je da obezbijedi zaštićenim licima naknade za slučaj bolesti prema odredbama sljedećih članova ovog dijela.

Član 14

Osigurani slučaj obuhvata nesposobnost za rad usljed bolesti, koja povlači gubitak zarade, kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom.

Član 15

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu;
- b) bilo propisane kategorija aktivnog stanovništva koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog broja stanovnika;
- c) bilo sve stanovnike čije imovno stanje za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi granice propisane prema odredbama člana 67;
- d) bilo, ako je data izjava radi primjene člana 3 propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica.

Član 16

Ako su zaštićene određene kategorije lica u radnom odnosu ili kategorije aktivnog stanovništva, davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog bilo prema odredbama člana 65 bilo prema odredbama člana 66.

Član 17

1. Davanja pomenuta u članu 16 imaju se obezbijediti za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja, s tim da njegovo trajanje

može biti ograničeno na 26 nedjelja za svaki pojedini slučaj bolovanja, uz mogućnost da se davanje ne isplaćuje za prva tri dana gubitka zarade.

2. Ako je data izjava radi primjene člana 3, davanje može biti vremenski ograničeno:
 - a) bilo na period određen tako da ukupan broj dana za koje se naknada za slučaj bolesit daje u toku jedne godine, ne bude niži od desetostrukog prosječnog broja zaštićenih lica za vrijeme te godine;
 - b) bilo na 13 nedjelja za svaki pojedini slučaj bolovanja sa mogućnošću da se davanja ne isplaćuju za prava tri dana gubitka zarade.

Dio V

DAVANJE ZA STAROST

Član 25

Svaki član za koga je ovaj dio konvencije na snazi dužan je da obezbijedi zaštićenim licima davanja za starost prema sljedećim članovima ovog dijela.

Član 26

1. Osigurani slučaj obuhvata starost preko propisane granice.
2. Propisana granica starosti ne može prelaziti 65 godina. Međutim, nadležne vlasti mogu odrediti višu granicu starosti, s obzirom na radnu sposobnost starijih lica u zemlji o kojoj se radi.
3. Nacionalno zakonodavstvo može obustaviti davanja ako lica, koje bi na ova davanja imalo pravo, obavlja određene djelatnosti uz nagradu, ili smanjiti davanja ako se zasnivaju na plaćanje doprinosa, ako zarada korisnika ili njegova druga imovina, ili obje zajedno, prelaze propisani iznos.

Član 27

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu;
- b) bilo propisane kategorije aktivnog stanovništva koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog broja stanovnika;
- c) bilo sve stanovnike čija imovina za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi granicu propisanu prema odredbama člana 67;
- d) bilo ako je data izjava radi primjene člana 3 propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica.

Član 28

Davanje se sastoji od periodičnog plaćanja obračunatog:

- a) bilo prema odredbama člana 65 bilo prema odredbama člana 66, ako su zaštićene kategorije lica u radnom odnosu ili kategorije aktivnog stanovništva;
- b) prema odredbama člana 67 ako su zaštićeni svi stanovnici čija imovina za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi propisanu granicu.

Član 29

1. Davanja pomenuta u članu 28 ima se u osiguranom slučaju obezbijediti bar:
 - a) zaštićenom licu koje je prije nastupanja osiguranog slučaja prema propisanim pravilima navršilo staž koji se sastoji bilo do 30 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, bilo 20 godina prebivanja;

- b) ako su u principu osigurana lica koja privredjuju, zaštićenom licu koje je navršilo propisani staž plaćanja doprinosa i u čije ime su uplaćivani, u toku aktivnog perioda njegovog života, doprinosi čiji prosječan godišnji broj dostiže propisanu cifru.
2. Kada je davanje pomenuto u stavu 1 uslovljeno ispunjenjem minimalnog perioda plaćanja doprinosa ili zaposlenja, smanjeno davanje ima se obezbijediti bar:
- a) zaštićenom licu koje je navršilo prije nastupanja osiguranog slučaja prema propisanim pravilima staž od 15 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja;
- b) kada su u principu osigurana sva lica koja privredjuju zaštićenom licu koje je navršilo propisani staž plaćanja doprinosa i u čije ime je u toku aktivnog perioda njegovog života uplaćena polovina propisanog godišnjeg broja doprinosa o kojima se govori u alineji b) stava 1 ovog člana.
3. Odredbe stava 1 ovog člana smatraće se zadovoljenim ako se davanje obračunato prema Dijelu XI, ali po procentu nižem od 10% od procenta označenog u tabeli priloženoj ovom Dijelu za tipskog korisnika, obezbjedjuje bar svakom zaštićenom licu koje je navršilo prema propisanim pravilima bilo 10 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, bilo 5 godina prebivanja.
4. Procenat označen u tabeli priloženoj uz Dio XI može se srazmjerno smanjiti ako je staž za davanje koji odgovara umanjenom procentu viši od 10 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, a niži od 30 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja. Ako je taj staž viši od 15 godina, smanjeno davanje odobravaće se prema stavu 2 ovog člana.
5. Ako je davanje pomenuto u stavovima 1, 3 ili 4 ovog člana uslovljeno ispunjenjem minimalnog perioda plaćanja doprinosa ili zaposlenja, zaštićenom licu koje samo zbog poodmakle starosti koju je doseglo u vrijeme stupanja na snagu odredaba koje omogućuju primjenu ovog Dijela konvencije, nije moglo ispuniti uslove propisane prema stavu 2 ovog člana, ima se obezbijediti smanjeno davanje osim ako se neko davanje

prema odredbama stavova 1, 3 ili 4 ovog člana obezbjedjuju takvoj osobi sa starošću višom od normalne.

Član 30

Davanja pomenuta u članovima 28 i 29 imaju se odobravati za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja.

Dio VI

DAVANJA ZA SLUČAJ NESREĆE POSLU I PROFESIONALNI OBOLJENJA

Član 31

Svaki član za koga je ovaj Dio konvencije na snazi, sužan je obezbijediti zaštićenim licima davanje za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja, prema odredbama sledećih članova ovog dijala.

Član 32

Osigurani slučajevi, ako dolaze kao posljedica nesreće na poslu ili propisanih profesionalnih oboljenja, obuhvataju:

- a) bolest;
- b) nesposobnost za rad koja dolazi kao posljedica bolesti i povlači gubitak zarade kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom;
- c) potpuni ili djelimični gubitak sposobnosti zaradjivanja iznad propisanog stepena, kada je vjerovatno da će taj potpuni ili djelimični gubitak biti stalan, ili odgovarajuće smanjenje fizičkog integriteta;
- d) gubitak sredstava za život za udovicu ili djecu smrću hranioca porodice, kada je u pitanju udovica, pravo na davanje može biti, prema nacionalnom zakonodavstvu,

uslovljeno pretpostavkom da je nesposobna da se sama izdržava.

Član 33

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo određene kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu, a kod davanja na koja se stiče pravo smrću hranioca porodice i supruge i djecu lica u radnom odnosu tih kategorija;
- b) bilo, ako je data izjava radi primjene člana 3 propisane kategorije lica u radnom odnosu koja sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica, a kod davanja na koje se stiče pravo smrću hranioca porodice, i supruge i djecu lica u radnom odnosu tih kategorija.

Član 34

1. U pogledu bolesti, davanja obuhvataju zdravstvenu zaštitu pomenutu u paragrafima 2 i 3 ovog člana.
2. Zdravstvena zaštita ipodrazumijeva:
 - a) opštu i specijalističku ljekarsku njegu licima smještenim u bolnicama ili van bolnica, kao i pregleda kod kuće;
 - b) zubnu njegu;
 - c) bolničku njegu, bilo kod kuće ili u bolnici ili nekoj drugoj zdravstvenoj ustanovi;
 - d) izdržavanje u bolnici, oporavilištu, sanatorijumu ili nekoj drugoj zdravstvenoj ustanovi;
 - e) snabdijevanje zubnim, farmaceutskim i drugim medicinskim ili hiruškim sredstvima, računajući tu i proteze i njihovo održavanje, kao i naočare;
 - f) njegu koju pruža pripadnik neke druge profesije zakonski priznate kao srodne medicinskoj, pod nadzorom ljekara ili dentiste.
3. Kad je data izjava radi primjene člana 3 zdravstvena zaštita treba da obuhvati bar:

- a) njegu ljekara opšte medicine, računajući tu i preglede kod kuće;
 - b) njegu specijalista koja se daje u bolnicama licima smještenim u bolnicama ili licima van bolnica, kao i njegu specijalista koja se može davati van bolnica;
 - c) snabdijevanje osnovnim farmaceutskim proizvodima, po receptu ljekara ili drugog stručnog lica;
 - d) smještaj u bolnici ako je to potrebno.
4. Ljekarska njega koja se pruža prema prethodnim paragrafima treba da doprinosi očuvanju, ponovnom uspostavljanju ili poboljšanju zdravlja zaštićene osobe i njene sposobnosti za rad kao i da odgovori njenim ličnim potrebama.

Član 35

1. Vladini organi ili ustanove koje rukovode zdravstvenom zaštitom, dužni su da saraduju, kada je to korisno, sa opštim službama stručne redukcije, u cilju osposobljavanja lica sa smanjenom sposobnošću za odgovarajući rad.
2. Nacionalno zakonodavstvo može ovlastiti ove organe ili institucije da preduzmu mjere u cilju profesionalne redukcije lica sa smanjenom sposobnošću.

Član 36

1. U slučaju nesposobnosti za rad, ili potpunog gubitka sposobnosti zaradjivanja, kad je vjerovatno da će taj gubitak biti stalan ili odgovarajuće smanjenje fizičkog intenziteta ili smrt hranioca porodice davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog bilo prema odredbama člana 65 bilo prema odredbam ačlana 66.
2. U slučaju djelimičnog gubitka sposobnosti zaradjivanja, kad je vjerovatno da će taj gubita biti stalan ili u slučaju odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta, davanje srazmjerno prema

davanju predviđenom za slučaj potpunog gubitka sposobnosti za zaradjivanje ili odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta.

3. Periodična davanja mogu biti preobraćena u jednokratna u formi kapitala:
 - a) kad je stepen nesposobnosti minimalan ili
 - b) kad je nadležnim vlastima data garancija za njegovu pravilnu upotrebu.

Član 37

Davanja pomenuta u članovima 34 i 36 imaju se, u osiguranom slučaju, obezbijediti bar zaštićenim licima zaposlenim na teritoriji člana u momentu nastupanja nesreće ili bolesti, a ako se radi o periodičnim plaćanjima koja se daju zbog smrti hranioca porodice, i udovici kao i djeci ovoga.

Član 38

Davanja pomenuta u članovima 34 i 36 imaju se odobravati za sve vrijeme trajanja osiguranja, međutim, u slučaju nesposobnosti za rad, davanje ne mora biti obezbijedjeno za prva tri dana u svakom pojedinom slučaju gubitka zarade.

Dio VIII

DAVANJA ZA SLUČAJ MATERINSTVA

Član 46

Svaki član za koga je ovaj Dio konvencije na snazi dužan je obzbiti zaštićenim licima davanja za slučaj materinstva, prema sljedećim članovima ovog dijela.

Član 47

Osigurani slučaj obuhvata trudnoću, porodjaj i njihove posljedice i gubitak zarade koji iz toga proizilazi, kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom.

Član 48

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo, sve žene koje pripadaju propisanim kategorijama lica u radnom odnosu, a sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu, a u pogledu zdravstvene zaštite za slučaj materinstva i supruge lica koja pripadaju tim kategorijama;
- b) bilo, sve žene koje pripadaju propisanim kategorijama aktivnog stanovništva, a sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog stanovništva, a u pogledu zdravstvene zaštite za slučaj materinstva i supruge lica koja pripadaju tim kategorijama;
- c) bilo, ako je data izjava radi primjene člana 3, sve žene koje pripadaju propisanim kategorijama lica u radnom odnosu, a sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica, a u pogledu zdravstvene zaštite za slučaj materinstva i supruge lica koja pripadaju tim kategorijama.

Član 49

1. U pogledu trudnoće, porodjaja i njihovih posljedica, zdravstvena zaštita treba da obuhvati ljekarsku njegu pomenutu u paragrafima 2 i 3 ovog člana.
2. Ljekarska njega podrazumijeva bar:
 - a) njegu prije porodjaja, za vrijeme porodjaja, koju pruža ljekar ili diplomirana babica;
 - b) smještaj u bolnici ako je to potrebno.
3. Ljekarska njega pomenuta u paragrafu 2 ovog člana treba da doprinosi očuvanju, ponovnom uspostavljanju ili poboljšanju

zdravlja zaštićene žene i njene sposobnosti za rad kao i da odgovori njenim ličnim potrebama.

4. Vladini organi ili ustanove koji obezbjeđuju zdravstvenu zaštitu za slučaj materinstva dužni su da svim odgovarajućim sredstvima podstiču zaštićene žene da se obraćaju opštim zdravstvenim službama koje su im stavljene na raspolaganje od strane vlasti ili drugim organizmima priznatim od strane vlasti.

Član 50

U pogledu gubitka zarade koja dolazi kao posljedica trudnoće, porodjaja i njihovih posljedica, davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog bilo prema članu 65 bilo prema članu 66. Iznos periodičnog plaćanja može varirati u toku osiguranog slučaja, pod uslovom da prosječan iznos odgovara gornjim odredbama.

Član 51

Davanja pomenuta u članovima 49 i 50 imaju se u osiguranom slučaju obezbijediti bar ženi koja pripada zaštićenim kategorijama, a koja je ispunila staž koji se smatra potrebnim radi sprečavanja zloupotreba, davanja pomenuta u članu 49 imaju se isto tako obezbijediti ženama lica koja pripadaju zaštićenim kategorijama, kada su ova navršila predvidjeni staž.

Član 52

Davanja pomenuta u članovima 49 i 50 imaju se obezbijediti za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja, međutim, periodična plaćanja mogu biti ograničena na 12 nedjelja, osim ako je duži period odsutnosti sa posla propisan ili odobren nacionalnim zakonodavstvom, u kom slučaju plaćanja ne mogu biti ograničena na kraći period.

Dio X

DAVANJA ČLANOVIMA PORODICE ZA

SLUČAJ SMRTI HRANIOCA PORODICE

Član 59

Svaki član za koga je ovaj Dio konvencija na snazi, dužan je obezbijediti zaposlenim licima davanja za slučaj smrti hranioca porodice, prema sljedećim članovima ovog dijela.

Član 60

1. Osigurani slučaj podrazumijeva gubitak sredstava za život koji nastaje za udovicu ili djecu smrću hranioca porodice, kad je u pitanju udovica pravo na davanja može biti uslovljeno, prema nacionalnom zakonodavstvu, pretpostavkom da je nesposobna da se sama izdržava.
2. Nacionalno zakonodavstvo, može obustaviti davanje ako lice koje bi na to imalo pravo, obavlja izvjesne propisane djelatnosti uz nagradu, ili smanjiti davanja koja se zasnivaju na plaćanju doprinosa, ako zarada korisnika prelazi iznos, kako i davanja koja se ne zasnivaju na plaćanju doprinosa, ako zarada korisnika ili druga njegova imovina, ili obje zajedno, prelaze propisani iznos.

Član 61

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo supruge ili djecu hranioca porodice (hranilac) pripada odredjenim kategorijama lica u radnom odnosu, a koje (kategorije) sačinjavaju ukupno najmanje 50% od ukupnog broja lica u radnom odnosu;
- b) bilo supruge i djecu hranioca porodice koji pripada propisanim kategorijama aktivnog stanovništva, koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog stanovništva;
- c) bilo sve udovice i svu djecu, stalne stanovnike, koja su izgubila svog hranioca porodice, a čija imovina ne prelazi

za vrijeme osiguranog slučaja, granice određene prema odredbama člana 67;

- d) bilo kada je data izjava radi primjene člana 3 supruga i djecu hраниoca koji pripada propisanim kategorijama lica u radnom odnosu, odnosu, koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20% lica.

Član 62

Davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog:

- a) bilo prema odredbama člana 65 bilo prema odredbama člana 66, kad su zaštićene kategorije lica u radnom odnosu ili kategorije aktivnog stanovništva;
- b) prema odredbama člana 67 kada su zaštićeni svi stanovnici čija imovina za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi propisanu granicu.

Član 63

1. Davanje pomenuto u članu 62 ima se za vrijeme osiguranog slučaja, obebijediti bar:
 - a) zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio, prema propisanim pravilima, staž koji se može sastojati bilo od 15 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, bilo 10 prebivanja;
 - b) kada su u načelu zaštićene žene i djeca svih lica koja privredjuju – zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio staž od tri godine plaćanja doprinosa, pod uslovom da su, u ime tog hраниoca porodice, uplaćeni, u toku aktivnog perioda njegovog života, doprinosi čiji prosječni godišnji broj dostiže propisanu cifru.
2. Kada je odobravanje davanja pomenutog u paragrafu 1 uslovljeno ispunjenjem minimalnog perioda plaćanja doprinosa ili zaposlenja, smanjeno davanje ima se obezbijediti bar:

- a) zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio, prema propisanim pravilima, staž od 5 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja;
 - b) kada su u načelu zaštićene žene i djeca svih lica koja privredjuju – zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio staž od tri godine plaćanja doprinosa, pdo uslovom da je, u ime toga hranioca porodice, uplaćena u toku aktivnog perioda njegovog života, polovina propisanog prosječnog godišnjeg broja doprinosa o kome je riječ u alineji b) paragrafa 1 ovog člana.
3. Odredbe paragrafa 1 ovog člana smatraće se zadovoljenim kada je davanje obračunato prema XI, ali po procentu nižem od 10 jedinica od procenta označenog u tabeli čiji je hranilac porodice navršio, prema propisanim pravilima, pet godina plaćanja doprinosa zaposlenja ili prebivanja.
 4. Srazmjerno smanjenje procenta označenog u tabeli priloženoj Dijelu XI može se izvršiti, ako je staž za davanje koji odgovara smanjenom procentu viši od pet godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, a niži od 15 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja. Smanjeno davanje odobravaće se prema paragrafu 2 ovog člana.
 5. Može se propisati minimalno trajanje braka kao uslov za pravo na davanje za slučaj smrti hranioca porodice udovici bez djece, za koju se pretpostavlja da je neposobna da se sama izdržava.

Član 64

Davanja pomenuta u članovima 62 i 63 imaju se odobravati za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja.

Dio XI

OBRAČUNAVANJE PERIODIČNIH PLAĆANJA

Član 65

1. Za svako periodično plaćanje na koje se primenjuje ovaj član, iznos davanja povećan za iznos porodičnih potpora, koje se daju za vrijeme osiguranja slučaja, treba da bude za tipskog korisnika označenog u tabeli priloženoj ovom Dijelu i za osigurani slučaj u pitanju, najmanje jednak procentu otnačenom u toj tabeli, u odnosuo na ukupnu raniju zaradu korisnika ii njegovog hranioca porodice i iznos porodičnih potpora koje se daju zaštićenom licu koje ima iste porodične obaveze kao tipski korisnik.
2. Ranija zrada korisnika ili njegovog hranioca porodice računaće se prema propisanim pravilima,, a kada su zaštićena lica ili njihovi hranioci porodice svrstani u razrede prema svojoj zaradi, ranije zarade će se računati prema osnovnim zaradama razredaa kojima pripadaju.
3. Za iznos davanja ili za zaradu koja se uzima u obzir za obračun davanja, može biti propisan maksimum pod uslovom da taj maksimum bude određen tako da odredbe paragrafa 1ovog člana budu zadovoljene, kada je ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca porodice niža ili jednaka plati kvalifikovanog radnika – muškarca.
4. Ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca porodice, plata kvalifikovanog radnika muškarca, davanja i porodične potpore računaće se po istoj vremenskoj osnovi.
5. Za ostale korisnike, davanje će se odrediti tako da bude u primjernoj srazmjeri sa primanjem tipskog korisnika.
6. Za primjenu ovog člana, kao kvalifikovani radnik – muškarac smatraće se:
 - a) bilo adjuster ili strugar u mehaničkoj industriji izuzev industrije električnih mašina;
 - b) bilo tipski kvalifikovani radnik određen prema odredbama sljedećeg paragrafa;

- c) bilo lice čija je zarada jednaka ili više od zarade 75% svih zaštićenih lica, računajući te zarade na godišnjoj osnovi ili na osnovi nekog kraćeg vremenskog perioda, prema tome kako bude propisano;
 - d) bilo lica čija zarada iznosi 125% od prosječne zarade svih zaštićenih lica.
7. Tipiski kvalifikovani radnik za primjenu alineje b) prethodnog paragrafa biće izabran iz razreda koji obuhvata najveći broj lica muškog pola osiguranih za taj slučaj ili hranilaca porodice zaštićenih lica, iz grane koja takodje obuhvata najveći broj tih zaštićenih lica ili hranioaca porodice, u tom cilju koristiće se tipska međunarodna klasifikacija industrije svih grana ekonomskih djelatnosti, usvojena od strane Ekonomskog i socijalnog savjeta Organizacije Ujedinjenih nacija na njegovom sedmom zasijedanju, 27. avgusta 1948. godine, koja je pridodata kao prilog ovoj konvenciji, vodeći računa o svim izmjenam akoje bi mogle biti donijete.
8. Kada davanja variraju prema oblastima, kvalifikovani radnik – muškarac, izabraće se za svaku od oblasti, prema odredbama paragrafa 6 i 7 ovog člana.
9. Plata kvalifikovanog radnika – muškarca odrediće se na osnovu plate za normalno radno vrijeme, određene bilo kolektivnim ugovorima, bilo nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu istog, bilo običajem, računajući tu i dodatke na skupoću, ako postoje, ako se ovako određene plate razlikuju prema oblastima, a paragraf 8 ovog člana nije primjenjen, uzeće se srednja plata.
10. Iznos periodičnih plaćanja koja su u tok za slučaj smrti nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja (izuzev onihkoja se daju uza slučaj nesposobnosti za rad), za slučaj invalidnosti i smrti hranioa porodice, revidiraće se poslije znatnih promjena opšteg nivoa zarada koje nastanu zbog osjetnih promjena taroškova života.

Član 66

1. Za svako periodično plaćanje na koje se primjenjuje ovaj član, iznos davanja, povećan za iznos periodičnih potpora koje se daju za vrijeme osiguranog slučaja, treba da bude za tipskog korisnika označenog u tabeli priloženoj ovom Dijelu i za osigurani slučaj u pitanju, najmanje jednak procentu označenom u toj tabeli, u odnosu na ukupnu platu običnog odraslog radnika – muškarca i iznos porodičnih potpora koje se daju zaštićenom licu koje ima iste porodične obaveze kao tipski korisnik.
2. Plata običnog odraslog radnika – muškarca, davanje i porodične potpore računaće se po istoj vremenskoj osnovi.
3. Za ostale korisnike, davanje će se odrediti tako da bude u primjernom odnosu sa primanjem tipskog korisnika.
4. Za primjenu ovog člana, kao običan radnika – muškarac smatraće se:
 - a) bilo tipski običan radnik u mehaničkoj industriji izuzev industrije električnih mašina;
 - b) bilo tipski običan radnik određen prema odredbama sljedećeg paragrafa.
5. Tipski običan radnik, za primjenu alineje b) prethodnog paragrafa izabraće se iz razreda koji obuhvata najveći broj lica muškog pola osiguranih za taj slučaj, ili hranilaca porodice zaštićenih lica, u grani koja također obuhvata najveći broj tih zaštićenih lica ili hranilaca porodice; u tom cilju koristiće se tipska međunarodna klasifikacija industrije svih grana ekonomske djelatnosti, usvojena od strane Ekonomskog i socijalnog savjeta Organizacije Ujedinjenih nacija na njegovom sedmom zasjedanju, 27. avgusta 1948. godine, koja je pridodata kao prilog ovoj konvenciji, vodeći računa o svim izmijenama koje bi mogle biti donijete.
6. Kada davanja variraju prema oblastima, običan odrasli radnik - muškarac izabraće se za svaku oblast, prema odredbama paragrafa 4 i 5 ovog člana.

7. Plata običnog odraslog radnika – muškarca određuje se na osnovu plate za normalno radno vrijeme, određene bilo kolektivnim ugovorima, bilo nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu njega, bilo običajem, računajući tu i dodatke na skupoću, ako postoje, kada se ovako određene plate određuju prema oblastima, a paragraf 6 ovog člana nije primijenjen, uzeće se srednja plata.

8. Iznos periodičnih plaćanja koja su u toku za slučaj starosti, nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja (izuzev onih koja se daju za slučaj nesposobnosti za rad) za slučaj invalidnosti i smrti hranioca porodice, revidiraće se poslije znatnih promjena opšteg nivoa zarade koje nastanu zbog ostalih promjena troškova života.

Član 67

Za svako porodično plaćanje na koje se ovaj član primjenjuje:

- a) iznos davanja ima biti određen prema propisanoj skali ili prema skali određenoj od strane nadležnih vlasti prema propisanim pravilima;

- b) iznos davanja može biti smanjen samo u mjeri u kojoj druga imovina porodice korisnika prelazi osnovne iznose propisane ili utvrđene od strane nadležnih vlasti prema propisanim pravilima;

- c) zbir davanja i druge imovine, po obliku odnosnih iznosa pomenutih u naprijed navedenoj alineji b), mora biti dovoljan da osigura porodici korisnika zdrave i pristojne uslove života i ne može biti niži od iznos davanja obračunatog prema odredbama člana 66;

- d) odredbe alineje c) smatraće se zadovoljenim ako ukupan iznos davanja isplaćenih na osnovu ovog dijela prelazi za najmanje

30% ukupni iznos davanja koji bi se dobio primjenom odredaba člana 66 i odredaba:

- I) alineja b) član 15 Dio III;
- II) alineja b) član 27 Dio V;
- III) alineja b) član 55 Dio IX;
- IV) alineja b) član 61 Dio X

Tablica (prilog Dijelu XI)

PORODIČNA PLAĆANJA TIPSKIM KORISNICIMA

Dio	Osigurani slučaj	Tipski korisnik	Procenat
III	bolest	čovjek sa ženom i 2 djece	45
IV	nezaposlenost	čovjek sa ženom i 2 djece	45
V	starost	čovjek sa ženom u dobu starosti za penziju	40
VI	nesreća na poslu i profesionalna oboljenja nesposobnost za rad invalidnost	čovjek sa ženom i 2 djece	50
	smrt hranioca porodice	udovica sa dvoje djece	40
VIII	materinstvo	žena	45
	invalidnost	čovjek sa ženom i 2 djece	40
	smrt hranioca porodice	udovica sa dvoje djece	40

Dio XII

JEDNAKOST POSTUPKA PREMA STRANIM DRŽAVLJANIMA

Član 68

1. Stanovnici strani državljanima treba da imaju ista prava kao domaći državljanima. Međutim, u pogledu davanja ili djelovanja davanja koja se finansiraju isključivo ili pretežno iz javnih fondova, kao i u pogledu prelaznih režima mogu se za strane državljanima i za domaće državljanima rođene van teritorije Člana, propisati posebne odredbe.

2. U sistemima socijalnog obezbjedjenja na bazi doprinosa, čija se zaštita primjenjuje na lica u radnom odnosu, zaštićena lica koja su državljani nekog drugog Člana koji je prihvatio obaveze koje proističu iz odgovarajućeg Dijela konvencija, treba da imaju u pogledu tog Dijela ista prava kao državljani zainteresovanog Člana. Pri svemu tome primjena ovog paragrafa može biti uslovljena postojanjem bilateralnog ili multilateralnog sporazuma na bazi reciprociteta.

Dio XIII

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 69

Davanje na koje bi zaštićeno lice imalo pravo primjenom bilo kojeg od djelova II do X ove konvencije može biti obustavljeno u mjeri koja se može propisati:

- a) dotle dok se zainteresovano lice na nalazi na teritoriji Člana;
- b) dotle dok se zainteresovano lice izdržava iz javnih fondova ili o trošku neke ustanove ili službe socijalnog obezbjedjenja, međjutim, ako visina davanja prelazi troškove tog izdržavanja, razlika treba da se odobri licima koje korisnik izdržava;
- c) dotle dok zainteresovano lice prima u novcu neko drugo davanje socijalnog obezbjedjenja, izuzev porodične potpore i kroz cio period za vrijeme kojega prima naknadu za isti osigurani slučaj sa druge strane, pod rezervom da dio davanja koji se obustavlja ne prelazi drugo davanje ili naknadu koju prima sa druge strane;
- d) ako je zainteresovano lice pokušalo da prevarom postigne neko davanje;
- e) ako je osigurani slučaj izazvan zločinom ili prestupom učinjenim od strane zainteresovanog lica;
- f) ako je osigurani slučaj namjerno izazvan od strane zainteresovanog lica;
- g) u shodnim slučajevima, kada zainteresovano lice propušta da koristi zdravstvene službe ili službe za readaptaciju koje mu

- stoje na rasplaganju ili se ne pridržava pravila propisanih za provjeravanje postojanja osiguranog slučaja ili za vladanje korisnika davanja;
- h) u pogledu davanja za nezaposlenost, ako zainteresovano lice propušta da koristi službe za posredovanje rada koje mu stoje na raspolaganje;
 - i) u pogledu davanja za nezaposlenost, ako je zainteresovano lice izgubilo zaposlenje usled obustave posla nastale zbog radnog spora, ili ako je svojevrijem napustio posao bez opravdanih razloga;
 - j) u pogledu davanja za slučaj smrti hranioca porodice dotle, dok udovica živi u divljem braku.

Član 70

1. Svaki molilac mora imati pravo na žalbu u slučaju odbijanja od davanja ili osporavanja njegove vrste i visine
2. Kada je kod primjene ove konvencije, administracija zdravstvene zaštite povjerena vladinom organu odgovornom pred parlamentom, pravo žalbe predviđene u paragrafu 1 ovog člana može biti zamijenjeno pravom postavljanja zahtjeva da nadležna vlast ispita svaki prigovor u vezi sa odbijanjem od zdravstvene zaštite ili kvalitetom primjene ljekarske njege.
3. Ako se zahtjevi podnesu specijalnim sudovima za pitanja socijalnog obezbjedjenja u kojima su zastupljena zaštićena lica, pravo žalbe može i da se ne odobrava.

Član 71

1. Davanja koja se odobravaju primjenom ove konvencije i administrativni troškovi vezani za ta davanja imaju se finansirati kolektivno putem doprinosa ili poreza, ili na oba načina, ali tako da lica slabog imovnog stanja ne budu suviše opterećena, vodeći pri tome računa o ekonomskoj situaciji člana i kategoriji zaštićenih lica.

2. Ukupan iznos doprinosa za osiguranje koje plaćaju zaštićena lica u radnom odnosu ne može biti viši od 50% ukupnog iznosa sredstava namijenjenih za zaštitu lica u radnom odnosu, njihovih supruge i djece. Da bi se utvrdilo da li je ovaj uslov zadovoljen, sva davanja koja Članovi odobravaju u vezi primjene ove konvencije mogu se posmatrati u cjelini, izuzimajući potpore kao i davanja z aslučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja, ako ova poslednja davanja predstavljaju posebnu granu.
3. Član mora preuzeti opštu odgovornost u pogledu službe davanja koja se dodjeljuju primjenom ove konvencije i preduzeti sve potrebne mjere da bi se postigao ovaj cilj, on mora obezbijediti ako je potrebno, da se potrebna ispitivanja i akturski proračuni u pogledu finansijske revnoteže, stopa doprinosa ili proeza namjenjenih za pokriće osiguranih slučajeva u pitanju, periodično vrše u svakom slučaju prije svake izmjene u davanjima.

Član 72

1. Kada administraciju ne vrši ustanova čiji status regulišu vlasti ili vladin organ odgovoran pred parlamentom, predstavnici zaštićenih lica treba da učestvuju u administraciji ili da joj budu pridodati sa savjetodavnim pravom pod propisanim uslovima; nacionalno zakonodavstvo može takodje predvidjeti učešće prdstavnika poslodavaca i vlasti.
2. Član mora preduzeti opštu odgovornost za dobru administraciju ustanova i službi koje sudjeluju u primjeni ove konvencije.

Dio XIV

OSTALE ODREDBE

Član 73

Ova konvencija se neće primjenjivati:

- a) na osigurane slučajeve nastale prije stupanja na snagu odgovarajućeg dijela Konvencije za zainteresovanog člana;
- b) na davanja odobrena za osigurane slučajeve koji su nastali poslije stupanja na snagu odgovarajućeg dijela Konvencije za zainteresovanog člana, u mjeri u kojoj prava na ta davanja proističu iz perioda ranijih od datuma stupanja na snagu.

Član 74

Ne može se smatrati da ova konvencija mijenja bilo koju od postojećih konvencija.

Član 75

Ako u nekoj konvenciji usvojenoj kasnije od strane Konferencije koja bi se odnosila na jedno ili više pitanja iz ove konvencije bude tako određeno, odredbe ove konvencije koje budu specificirane u novoj konvenciji prestat će da se primjenjuju kod svakog člana koji je ratifikovao novu konvenciju, od datuma njegovog stupanja na snagu za zainteresovanog člana.

Član 76

Svaki član koji ratifikuje ovu konvenciju obavezuje se da u godišnjem izvještaju o primjeni Konvencije koji je dužan da podnese prema članu 22 Ustava međunarodne organizacije rada, pruži:

- a) potpuna obaveštenja o zakonodavstvu koje obezbjeđuje primjenu odredaba konvencije;
- b) dokaze da je udovoljeno statističkim zahtjevima formulisanim u:
 - l) članovima 9.a), b), c) ili d); 15.a), b) ili d); 21.a) ili c); 27.a), b) ili d); 33.a) ili b); 41.a) ili d); 48.a),b) ili c); 55.a), b) ili d); 61.a), b) ili d); u pogledu broja zaštićenih lica;

- II) članovima 44, 65, 66 i 67 u pogledu iznosa davanja;
- III) alineji a) paragrafa 2 člana 18 u pogledu trajanja naknade za slučaj bolesti;
- IV) paragrafu 2 člana 24 u pogledu trajanja davanja za slučaj nezaposlenosti
- V) paragrafu 2 člana 71 u pogledu srazmjere sredstava koja potiču iz doprinosa lica u radnom odnosu.

1. Ti dokazi treba da se daju, držeći se u pogledu načina njihovog podnošenja, što je više moguće, sugestija datih od strane Administrativnog savjeta Medjunarodnog biroa rada, u cilju veće jednoobraznosti u tom pogledu.
2. Svaki član koji ratifikuje ovu konvenciju dostavljaće u odgovarajućim vremenskim periodima, prema tome kako bude odlučio Amdinistrativni savjeta, izvještaje o stanju svoga zakonodavstva i prakse u pogledu odredaba svakog od dijela II do X. Konvencije koje nijesu naznačene u tarifikaciji odnosno člana ili u nekoj kasnijoj izjavi datoj u vezi primjene člana.

Član 77

1. Ova konvencija ne primjenjuje se na pomorce i na pomorske ribare; odredbe o zaštiti pomoraca i pomorskih ribara usvojila je Medjunarodna konferencija rada u Konvenciji o socijalnom obezbjednju pomoraca 1946 i u Konvenciji o penzijama pomoraca 1946.
2. Član može isljučiti pomorce i pomorske ribare iz broja bilo lica u radnom odnosu, bilo aktivnog stanovništva, bilo stalno nastanjenih lica, koji se uzimaju u obzir za izračunavanje procenta lica u radnom odnosu ili stalno nastanjenih lica, zaštićenih primjenom bilo kojeg od djelova II do X koji je ratifikovan.

